
Glavni ekonomisti banaka za 2023. predviđaju veći rast od Vlade i Europske komisije, na tragu HNB-a

Četiri vodeće hrvatske banke upošljavaju glavne ekonomiste. Hrvatska udruga banaka povremenim anketama nastoji prikazati reprezentativno mišljenje glavnih ekonomista o najvažnijim gospodarskim kretanjima. U „Izgledima“ prikazujemo rezultate ankete o ekonomskim očekivanjima. Glavni ekonomisti iznose osobne stavove, a ne službene stavove banaka. Anketa je provedena tijekom prosinca 2022. Rezultate obrađuje Arhivanalitika. Rezultati ranijih anketa mogu se pronaći na internetskoj stranici Kluba glavnih ekonomista u okviru stranice Hrvatske udruge banaka u rubrici Analize i publikacije:

<http://www.hub.hr/hr/pregledi-i-izgledi>

Ova godina je pozitivno iznenadila, ali kraj upućuje na snažno usporavanje gospodarske aktivnosti

Zadnji HUB Izgledi objavljeni su u lipnju kada su prijetnja rata u Ukrajini i energetska kriza izgledale opasnije nego što se kasnije pokazalo. Glavni ekonomisti hrvatskih banaka tada su očekivali rast realnog BDP-a po stopi od 3,7% u ovoj godini i blago usporavanje rasta u 2023.-oj godini. U međuvremenu gospodarski rast 2022. premašio je očekivanja. Ekonomisti su sada čvrsto centralizirali očekivanu stopu rasta za 2022. na 5,9%, uz vrlo uzak raspon razlika između najvećeg pesimista i najvećeg optimista; raspon gotovo i nije vrijedan spomena jer se kreće od 5,8% do 6,0%.

Iduća godina izgleda bitno drugačije, uz prognoziranu stopu rasta od svega 1,3%, ali i uz širi raspon očekivanja četvero glavnih ekonomista; od 1,0% do 1,8%. Od samoga raspona zanimljivije je to što je prosjek prognozirane stope rasta BDP-a od 1,3% veći od službenih očekivanja Vlade RH (0,7%) i Europske komisije (1,0%), na tragu netom objavljene HNB-ove prognoze od 1,4%. Razlika nije velika, no vrijedi ju spomenuti u trenutku kada je

Ekonomisti očekuju rast po stopi od 5,9% ove godine i snažno usporavanje u sljedećoj godini na 1,3%.

značajno usporavanje ukupne gospodarske aktivnosti već nastupilo u zadnjem tromjesečju.

Upitani o raširenosti i obilježjima usporavanja ekonomisti odgovaraju unisono: očekuju kratkotrajnu recesiju Europskoj uniji, ali vide i nekoliko čimbenika hrvatske otpornosti, koji će umanjiti prelijevanje recesije na domaći teren. Ti čimbenici su dobro poznati: ulasci u europodručje i Schengen te značajnije korištenje EU sredstava mogu ublažiti recesijske pritiske u idućoj godini u Hrvatskoj.

Investicije bi u tome trebale imati najvažniju ulogu. Pogledaju li se komponente uporabe BDP-a u donjoj tablici, uočava se očekivanje snažnog usporavanja najvažnije pojedinačne komponente - osobne potrošnje. Nakon 5,8% (realnoga) rasta u ovoj godini, srednje očekivanje za iduću godinu iznosi svega 1%, i to uz pretpostavku smirivanja inflacije. Ekonomisti očekuju i veliko usporavanje rasta izvoza, međutim, investicije bi se trebale zadržati oko realne stope rasta od 6%, što će, ako se ostvari, doprinijeti zadržavanju ukupne stope rasta u pozitivnoj zoni.

Očekuje se nastavak rasta realnih investicija po razmjerno visokoj stopi od oko 6%.

HUB Izgledi

		HUB konsenzus 2022.			HUB konsenzus 2023.		
		Sredina	Min	Max	Sredina	Min	Max
1. Proizvodnja i agregatna potražnja							
		(godišnja % promjene)					
	Realni BDP	5,9	5,8	6,0	1,3	1,0	1,8
	Osobna potrošnja	5,8	5,5	6,1	1,0	0,7	1,9
	Javna potrošnja	2,2	1,4	3,0	2,3	2,0	2,5
	Investicije	6,3	5,5	7,0	5,8	4,0	7,5
	Izvoz	25,3	22,3	27,0	2,0	-0,3	4,5
	Uvoz	25,1	19,9	26,0	3,6	0,5	7,2
2. Tržište rada i cijene							
		(godišnja % promjene)					
	Stopa nezaposlenosti (%) -(ILO)	7,0	6,5	7,1	6,8	6,3	6,9
	Bruto plaće - nominalno	8,0	7,5	8,3	7,0	5,5	7,0
	Cijene (prosjeck CPI)	10,7	10,6	10,8	6,9	6,2	7,4
3. Javne financije:							
		(% BDP)					
	Saldo opće države	-1,8	-2,0	-1,5	-2,5	-2,9	-2,3
	Bruto javni dug (ESA2010)	70,3	69,5	71,0	67,8	66,8	69,2
4. Vanjski sektor:							
		(% BDP)					
	Trgovački saldo	-24,4	-25,6	-22,5	-24,6	-24,7	-24,0
	Saldo tekućeg računa platne bilance	0,5	0,1	2,1	-0,3	-0,5	2,2
	Vanjski dug	70,0	69,3	70,1	66,2	66,0	66,9
5. Monetarni i financijski pokazatelji							
	Prinos na 1g trezorski zapis (HRK)		0,0	0,0	2,5	2,2	2,9
		lipanj					
		prosinac	0,2	0,2	0,2	2,5	2,1
	Prinos na 5g državnu obveznicu (HRK)		0,0	0,0	3,1	2,8	3,5
		lipanj					
		prosinac	2,9	2,6	3,1	3,1	2,7
	Prinos na 10g državnu obveznicu (HRK)		0,0	0,0	3,6	3,4	3,9
		lipanj					
		prosinac	3,6	3,5	3,7	3,6	3,3
	M3	godišnja % rasta y-o-y	11,3	9,2	13,3	4,0	4,0
	Kreditni privatnom sektoru	godišnja % rasta y-o-y	11,0	10,1	11,3	3,0	2,6

Relativan optimizam glavnih ekonomista ogleda se i kroz podatke o tržištu rada. Očekuju neznatno usporavanje stope rasta nominalnih plaća, tako da se uz nižu očekivanu inflaciju realne plaće vraćaju u zonu rasta, osobito u drugoj polovici sljedeće godine. Stopa nezaposlenosti mogla bi se dodatno smanjiti unatoč sporijemu rastu.

Kraj visoke inflacije i rasta kamatnih stopa 2023.?

Glavni ekonomisti očekuju da će Vlada iduće godine ostvariti zacrtane fiskalne planove. Neznatno veći fiskalni deficit u usporedbi s ovom godinom neće prekinuti padajući niz omjera bruto javnog duga i BDP-a, čija su očekivanja približno na tragu vladinih: omjer bi trebao pasti s oko 70% krajem 2022. na oko 68% krajem 2023.

Urednost javnih financija i pristupanje europodručju i Schengenu, uz zadržavanje stope rasta u pozitivnoj zoni unatoč recesijskim pritiscima, u očima glavnih ekonomista osigurat će stabilnost kamatnih stopa. Prinos na desetogodišnju državnu obveznicu očekuje se na razini od 3,6% na kraju ove i na kraju sljedeće godine. Ako izuzmemo očekivanu zakašnjelu korekciju kratkoročnih prinosa koji još nisu reagirali na promjenu monetarne politike ESB-a, glavni ekonomisti očekuju stabilne prinose.

Iza toga stoje dva procesa. Hrvatski rizik se smanjuje, no, implicitno, iza prognoze stabilnih dugoročnih prinosa stoji uvjerenje da će se monetarno zaoštavanje uskoro zaustaviti. Hoće li rast kamatnih stopa uistinu stati u prvoj polovici 2023., zavisit će prije svega o kretanju inflacije. Za sada postoje solidni izgledi da će snažno usporavanje europskog i svjetskog gospodarstva ohladiti inflacijske pritiske.

Klub glavnih ekonomista hrvatskih banaka

Alen Kovač, Erste&Steiermärkische Bank d.d., predsjednik Kluba

Ivana Jović, Privredna banka Zagreb d.d., zamjenica predsjednika Kluba

Zrinka Živković-Matijević, Raiffesienbank Austria Zagreb d.d.

Hrvoje Dolenec, Zagrebačka banka d.d.